

İNSANIN ÖLECEĞİ YERE GİTMESİ*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn... Ve's-salâtü ve'sselâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn... Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihşânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا قَصَرَ الْعَبْدُ فِي الْعَمَلِ، ابْتَلَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِالْهَمِّ

(حم. فی الزهد عن الحكم مرسلًا)

RE. 58/1 (İzâ kassara'l-abdü fi'l-ameli, ibtelâhu'llâhu teâlâ bi'lhemmi)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

bereketi, ihsanâtı, ikramâtı dünyada ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri bizi iki cihanın hayırlarına erdirip, cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin... Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden bir miktar okuyacağız.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâkine ve mübarek âlinin, ashâbının, ezvâcının, etbânın ruhlarına ve sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin Ebû Bekr-i Sddîk ve Aliyy-i Murtaza'dan Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar silsilelerinden güzerân eylemiş olan cümle mensuplarının, mürşidlerimizin, üstadlarımızın, halifelerinin, onlara bağlı tarikat kardeşlerimizin ruhlarına;

Bu beldelerde metfun bulunduğu rivayet edilen Yûşa AS'ın ve sâir enbiyâ ve mürselîn (*salevatu'llâhi ve selâmu'lehî ecmaîn*) hazeratının ruhlarına; beldeyi fethetmek için, cihad etmek için buraya gelmiş olan İslâm orduları arasında cihad edip burada şehid olup kalmış olan, vefat etmiş olan Hâlid ibn-i Zeyd Ebû Eyyüb el-Ensâri Hazretleri'nin ve sâir sahabe-i kirâm (*rıdvânu'llâhi teâlâ aleyhim ecmaîn*) hazretlerinin ruhlarına; diğer fatihlerin, şehitlerin, gazilerin, mücahidlerin, evliyâullahın, sâlihlerin, cümle hayrât ü hasenât sahiplerinin ruhlarına;

Bu camiye bina eden İskender Paşa'nın ve bu camiden güzerân eylemiş olan imamların, hatiplerin vaizlerin, müezzinlerin, kayyımların, namaz kılmış, içinde ibadet eylemiş olanların

ruhlarına;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu güzel piknik gününde, tatil gününde, tatilini Allah'ın rızası yolunda geçirmek için gelip bu camide şu mecliste hazır bulunmuş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına; ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, makamları yüksek olsun, nurları ve sürurları ziyade olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimizin lütfuna erelim, rahmetine mazhar olalım, rızasına vasıl olalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak çıkalım diye; o geçmişlerimizin, büyüklerimizin ruhlarına bir *Fâtiha* üç *Ihlâs-ı Şerif* okuyup öyle başlayalım, buyurun!

a. Sıkıntıların Kaynağı

Okuduğumuz hadîs-i şerîf, *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabınının 58. sekizinci sayfasınının 1. hadîs-i şerîfidir. Ondan başlayıp devam edeceğiz. Ahmed ibn-i Hanbel rivayet eylemiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِذَا قَصَرَ الْعَبْدُ فِي الْعَمَلِ، ابْتَلَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِأَلْهَمِ

(حم. فى الزهد عن الحكم مرسلًا)

¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.290, no:1140; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.10; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.111, no:3553; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.63, no:261; Hakem Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.328, no:6788; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.423, no:2505.

RE. 58/1 (*İzâ kassara'l-abdü fi'l-ameli, ibtelâhu'llâhu teâlâ bi'lhemmi*)

(*İzâ kassara'l-abdü fi'l-ameli*) “Kul ibadetinde, amelinde kusur işler, noksanlık yapar, vazifeyi tam yapmaz, eksiği kusuru olursa; (*ibtelâhu'llâhu teâlâ bi'l-hemmi.*) Allah onu gam, keder, üzüntü, tasa ile müptela eder.”

Demek ki, üzüntülerin, gamların, kederlerin, iç sıkıntılarının, tasaların kaynağı bir bakıma bu olmuş oluyor.

Kul; yaptığı ibadette, kıldığı namazda, tuttuğu oruçta, yapması gereken vazifelerde bir noksanlık yaptığı zaman, Allah ceza, bela ve iptila olarak, içine üzüntü, tasalanma, iç sıkıntısı, kuruntu, vehim gibi huzursuzluklar veriyor. O halde Allah'ın rızası için yaptığımız ibadetleri, icraatleri hakkıyla yapmaya gayret edelim.

Zaten muhtelif hadîs-i şerîflerde tekrar tekrar okuduk ve biz de sizlere naklettik ki Müslüman, yaptığı işi kaliteli yapacak. Yaptığı işte bir güzellik olacak, kalite olacak; özenerek yapacak.

Yazı yazıyorsa güzel yazacak. Efendimiz buyurmuş ki;

“—İşte Nun'un alt tarafını şöyle güzelce kıvrır, kaf'ı şöyle yap, elif'i şöyle çek...”

Kur'an-ı Kerîm'i yazdırırken, vahiy katiplerine güzel yazmalarını böyle talim etmiş.

Sonra bir insan, kurban kesecekse bıçağını iyi bileyecek, hayvana eziyet çektirmeyecek,

usta olacak. Hani; “Acemi nalbant acemiliğini şurada çıkarır, burada çıkarır.” diye atasözleri var.

Hayvanın canını yakmayacak. Bıçağı keskin olacak, kendisi usta olacak. Kimisi gidiyor, boynun olmadık yerinden kesiyor, hayvan debeleniyor, debeleniyor, debeleniyor, ölmüyor. Çünkü yanlış yerden kesiyor. Kesilecek yeri bilemiyor.

Birisi tavuk kesmiş, kafasını uçuruvermiş, hayvan elinden kurtulmuş, başsız dolaşiyor ortalıkta. Yazık! İnsan hayvanı öldürüyor, netice itibariyle canını çıkarıyorsun, kafasını koparıyorsun.

“Ondan da güzellik mi olur?” diyecek insan; ama Peygamber Efendimiz yapılan her şeyin güzel olmasını emrediyor.

Tabi güzel olması istenen işlerin en başında Allah’a karşı yapılan vazifeler gelir. Elbette namazın çok güzel olması lazım. Kişinin dağınık bir zihniyetle olmaması lazım. Huşûlu olması lazım. Aklını derlemiş, toplamış olması lazım. İyi niyetli olması lazım. Aklına başka şeyleri getirmemesi lazım. Abdestini güzel almış olması lazım. Kıraatini tane tane güzel okuması lazım, gibi...

Bunları yapmadığı zaman, Allah onun içine üzüntü, iç sıkıntısı, tasa gibi şeyler veriyor.

b. İnsanın Öleceği Yere Gitmesi

Bu da Ahmed ibn-i Hanbel’de var, Tirmizî’de, hasen hadis olarak rivayet edilmiş. Çeşitli kaynaklarda var.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²

إِذَا قَضَى اللَّهُ لِعَبْدٍ أَنْ يَمُوتَ بِأَرْضٍ، جَعَلَ لَهُ إِلَيْهَا
حَاجَةً

(ت. حسن غريب، طب. ك. عن مطر بن عكاس؛ ت. صحيح عن أبي عزة)

RE. 58/2 (İzâ kada'llàhu li-abdin en yemûte bi-ardın, ceale lehû ileyhâ hâceten.)

Sübânallah!

(İzâ kada'llàhu li-abdin en yemûte bi-ardın)
“Allah bir kulun bir toprakta, bir ülkede, bir şehirde, bir mıntıkada ölmesini hükmettiği, takdir eylediği zaman, (ceale lehû ileyhâ hâceten) oraya bir iş, bir ihtiyaç, bir zarurî seyahat olması lazım, diye bir vesile çıkarır, adam oraya gider, orada ölür.”

Öleceği yere gider. Hani dedelerimiz; “Ölüm çekti, eceli çekmiş.” diyor.

Bizim burada; “Ali Taşdelen” diye bir kardeşimiz vardı. Dergilerimizde görevli, kıymetli, sevdiğimiz, candan, çalışkan bir kardeşimizdi. Burada çalışıyordu. İş gücü şu binanın üstüydü, çalışma yeri burasıydı. Ama “Yaz tatili geldi.” diye kalktı Kemaliye'nin Başbağlar Köyü'ne git-

² Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.39, no:2072; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.227, no:22034; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiab*, c.I, s.464; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVIII, s.56, no:5996; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1018; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.346; İbn-i Hibbân, *Sikât*, c.III, s.391, no:Katar ibn-i Ukâmis RA'dan. Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.40, no:2073; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.522, no:1360; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.276, no:706; Ebû Uzze RA'dan.

ti. O akşamki katliamda şehid oldu.

Bak, onun eceli çekmiş; Allah orada vefat etmesini nasib etmiş. Üç gün sonra gitse bir şey olmaz. Çünkü şimdi orada asker, jandarma kaynıyordur. Git, oh keseni yanına koy, yat uyu; hiçbir şey olmaz! Neden?

Olan oldu, iş işten geçti, bitti. Artık herkes gelir oraya. İlk başta kimse yoktur ortada, şimdi herkes gelir. En emniyetli yer oldu şimdi. Türkiye'nin en emniyetli yeri neresi? Başbağlar Köyü. Neden? Olan oldu, yıkılan yıkıldı, yakılan yakıldı, iş işten geçti, tamam. Artık herkes gelir.

Nasib; oraya gitti, babasıyla beraber şehid oldu. Neden "Şehid oldu." diyoruz?

Bir insan böyle zulmen haydutlar, eşkıyalar tarafından öldürülünce tabii o şehiddir. Bu adamlar, camiyi, minareyi yaktığına, yıktığına göre, müslüman da değil, gayrimüslimin elinde; belki Ermeni, belki dinden, imandan çıkmış mürted... Öyle insanlar.

Ama tabii eceli onu çekti, Allah alınının yazısını öyle yazmış, oraya gitti, o akşam haydutlar geldi. Bunlar da namazı kıldılar, camiden çıktılar. Haydutlar imamı öldürdüler. Sonra bunları öldürdüler, evleri yaktılar. Kimisi evlerin içinde kaldı, hâlâ cesetleri çıkarılmadı. Çoğu Almanya'dan veyahut gurbetten köylerini ziyarete gelmiş insanlarmış.

Bak, nasıl hadîs-i şerîfte şimdi karşımıza geliyor ki Allah böyle buyurmuş. İmam Tirmizî'de; "hasen hadis" demiş, sağlam.

“—Allah bir kulun bir yerde ölmesini murad etti mi, takdir eyledi mi, oraya bir ihtiyaç vesilesi çıkarır, gider, orada ölür.”

Allah şefaathlerine erdirsin.

Şimdi ben diyorum ki:

“—Kim kârda? Ölen mi kârda, öldüren mi?”

Öldürülen cennete gitti; çünkü mazlum. Şimdi asıl ağlamak sırası öldürenlerde. Bir kere kanuna er geç bir yerde yakalanır.

“—İşte bunlar Başbağlar katliamını yapmış haydutlardı.” diye objektiften gözünü saklamaya çalışan, yüzünü saklamaya çalışan insanları bir zaman sonra görürsünüz.

Dünyada da ettiğini buldurur Allah, ahireti de mahvolur. Mü'minse, müslüman idiyse, imanı var idi de yaptıysa, bir müslümanı kasten öldüren ebediyen cehennemde yanacak. Kâfirse zaten cehennemde yanacak. Şimdi asıl onlar gittiler.

Bu dünya hayatını kâfir anlayamaz. Ahirette öyle olacak, bunları anlayacak durumda değil. Ama, işin aslı Peygamber Efendimiz zamanında da böyle; daha önceki ümmetler zamanında da böyle.

Firavun, benî İsrail'in erkek çocuklarını öldürürmüş.

يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ

(البقرة: ٤٩)

(Yüzebbihüne ebnâeküm ve yestahyüne nisâeküm) “Erkek çocukları öldürürdü. Kızları, kadınları geride bırakırdı.” (Bakara, 2/49)

Firavun’un zulmü öyle geçmiş. Nemrud’un zulmü böyle geçmiş. Bilmem Âd kavminin, Semûd kavminin asilerinin, bâdîlerinin, haydutlarının, eşkıyasının hayatları geçmiş. Lût kavmi şöyle helâk olmuş, böyle helâk olmuş...

ZekeriyaAS’ı testere ile biçmişler, şehidetmişler. Peygamber, Allah’ın peygamberlerinden...

Bir kabile, Peygamber Efendimiz’in mübarek ashabından, hafızlardan yetmiş kişiyi; “Bize Kur’ân-ı Kerîm’i öğretsinler.” diye çağırılmış; yolda baskın yapmışlar, yetmişini şehid etmişler.

Allah’ın hükmü, hikmeti, takdiri, esrarı. Bilemiyoruz. Böyle iyi insanlar, evliyâ gibi mübarek insanlar...

Bu öldürülenlerden sekiz tanesi de bu sene beraber hac yaptığımız, hac arkadaşımız. Hac da yaptılar. “Allah şefaathine erdirsin.” diyorum.

Allah, belâlara, musibetlere uğratmasın. Müslümanlara uyanıklık nasib etsin.

Geçen sene, 1992 yılının Ekim, Kasım ayında gazeteler yazmaya başladı ve biz de toplantılar yapıp yazılarımızla bildirmeye başladık:

“—Bakın, Genelkurmay Başkanı; ‘Vaziyeti iyi görmüyorum.’ diyor. Dışişleri bakanı; ‘Çok karamsarım, ümitsizim.’ diyor. Amerika’nın Stratejik Araştırmalar Enstitüsü; ‘1993 yılının

‘Ağustos’unda Balkanlar’da bir savaş çıkabilir.’ diyor. Bu adamlar bir şey biliyorlar ki böyle diyorlar.

Aman gözünüzü açın, tedbirinizi alın, ihtiyatlı davranın, korunun, nöbetçi tutun, nöbetçi koyun. Evinizin, şahsınızın, köyünüzün, ülkenizin emniyetini sağlamaya gayret edin. Havaiyatı bir tarafa bırakın, ciddi tedbirler alın!”

Demek ki çok kimse bu konuşmaları ciddiye almamış. Ama ateş olmayan yerden duman çıkar mı? Ciddiye almak lazım, tedbirini

almak lazım. Tedbiri alıp Allah’a tevekkül etmeyi ondan sonra yapmak lazım.

Tedbir ve ihtiyat Allah’ın bize emri. O da bir emir. Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:³

قَيِّدُ وَتَوَكَّلْ

(هـ.ب. عن عمرو بن أمية الضمري)

(*Kayyid ve tevekkel*) “Deveni bir yere bağla, tedbirini al; ondan sonra Allah’a tevekkül et!”

Sonra müslümanların nöbet tutması sevaptır.

“—Allah rızası için nöbet tutan göze, cehennem ateşi değmeyecek.”

Onun için evlerinizde, mahallelerinizde,

³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.80, no:1211; Kudâî, *Müsne-dü'ş-Şihâb*, c.I, s.368, no:633: Amr ibn-i Ümeyye ed-Dàmirî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.101, no:5688; Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.104, no:1905; Câmiü'l-Ehâdîs, c.XV, s.211, no:15339.

köylerinizde nöbet tutun!

Sonra, Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyurmuş:

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ
الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ

(الأنفال: ٦٠)

(*Ve eiddû lehüm me'steta'tüm min kuvvetin ve min ribâti'l-hayli*) “Düşmanlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve cihad için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın! (*Türhibûne bihî adüvva'llâhu ve adüvveküm*) Onunla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı korkutursunuz.” (Enfal, 8/60)

Yirminci Yüzyıl'dayız. Sağımızda Ermeni, solumuzda Rum, tepemizde Rus, aşağıımızda Ermenilerin eline geçirmiş olduğu bir Suriye... Sen onu Arap ülkesi sanırsın; Süryanilerin, Ermenilerin hâkim olduğu yer. Öbür tarafta bir zıpır Irak. Daha öbür tarafta bir –Allah ıslah eylesin– İran. Şimdi her taraf tehlike. Hazırlansana!

Sevaptır.

Bak, Allah ne diyor?

(*Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin*) “Düşmanlara karşı gücünüzün yettiğince kuvvet hazırlayın.”

Eskiden herkesin belinde sapı süslü bir bıçağı olurdu, kuşağına takardı. Küçükken köyde ben

de gümüş saplı bir tane yaptırmıştım, tatile gittiğim zaman, “Bu ne?” diye sorarlardı, hoşuma giderdi. Ben de pantolonuma takardım. Elma soymakta işe yarıyor, sopa yontmakta işe yarıyor falan.

Bu bir âdetti, töreydi. Ama Allah CC topluluğa da ciddi olarak emrediyor: (*Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin.*) “Gücünüzün yettiğince kuvvet hazırlayın!”

En modern silahların Türkiye’de olması lazım! Türkiye’nin atomu yapması lazım. Çünkü atom bombası yapan, Amerika’nın zulmünden kurtuluyor. Atom bombası yapmadı mı, muavenet gemisinin komuta kulesi uçuyor. Falanca yerden kalkan uçak, falanca yerde düşüyor. Helikopterler falanca yere, asilere yardım malzemesi taşıyorlar.

Silahın kuvvetli, pazun kuvvetli olmadı mı yandın. El âlemin maskarası oluyorsun. Kendi memleketinde kendi işini yürütemiyorsun, suçluyu cezalandıramıyorsun, yakasına yapışamıyorsun. Dışarıdan komuta geliyor, emir geliyor:

“—Dokunma ona, yaklaşma ona, dokunursan ben de sana yardımını keserim!”

Öbür tarafta Yunanistan Batı Trakya’daki, bir ara Batı Trakya İslâm Cumhuriyeti’ni kurmuş olan kardeşlerimize zulmediyor. Kurmuşlar ama kabul edilmemiş. Vardar ovasına kadar, Kosova’ya kadar orası İslâm diyarı; Yunanlıları yendiğimiz halde alamamışız, koparamamışız. Yürüseğ alırdık ama olmamış. Yunanlı orada

zulmediyor, anlaşmaları çığnıyor. Rodos adasında, Sakız adasında, bilmem ne adasında üs yapıyor. “Hööyt!” diyemiyorsun. Neden?

“—Arkasında dayısı var. Amerika var, Avrupa var.” diye.

O halde ne yapacaksınız?

Yemeyi, içmeyi, köşkü, tatili, pikniği bırakalım; şu Amerika’yı korkutacak, şu düşmanlara kendimizi saydıracak bir techizatlanmaya, silahlanmaya girelim.

İzzetbegoviç gelmiş, konuşma yapmış:

“—Bana şu kadar milyar para verin. Ben size Yugoslavya’nın Kosova’sını, Sancak’ını, Bosna’sını, Hersek’ini, her tarafını alıvereyim.” demiş.

Paraya dayanıyor, silâha dayanıyor.

“—Üç şeye ihtiyacım var.” demiş. Uzaktan bunları duyuyoruz. “Roketatar, roketatar, roketatar...”

“—Roketatar” dediği şey nedir?

Şöyle boru kadar bir şey. Otomatik olanlarına “Law silahı” diyorlar. Ambalajdan çıkarıyorsun, biraz çekip uzatıyorsun, omuzuna dayıyorsun, bir tane atıyorsun. Ondan sonra da kullanılmış enjeksiyon iğnesi gibi atıyorsun. Bir daha kullanılmasına lüzum kalmıyor. Sandıktan çıkar, patlat, yürü. Bu kadar... Bu çok iş görüyor.

Neden?

Tanka isabet etti mi eritiyor. Zaten o mermi tanka isabet etti mi, içindeki adamlar kapağı

zor açıyorlar, kendilerini dışarı zor atıyorlar. Neden?

İçerisi ateş gibi oluyor. Bomba bu taraftan tankın orasını burasını eritmeye başlayınca içeride durulmaz, hemen canını dışarıya zor atar. Takır takır orada tankı düşürüyor, beton koruganları doksan santime kadar olunca deliyor ve saire. Kolay da; bir kişi bile taşıyabiliyor.

Devletin başında ben olsam, herkese birer tane hediye ederim. Elli beş milyon tane roketatar, lav silahı. Tamam. O zaman ne Amerika'dan korkarsın, ne Rusya'dan korkarsın, ne Ermenistan'dan çekinirsin, ne vesaireden. Bu kadar basit.

“—Bunu yapmadığı zaman ne oluyor?” Çok daha büyük felâketler geliyor.

İstanbul'dan Trakya'ya, Tekirdağ'a kadar bütün sahiller, sahil siteleri, yazlıklar, Yalova'dan Erdek'e, Çanakkale'ye kadar, Ege'de, girintili çıkıntılı, Bodrum, Marmaris, her taraf yazlık, keyif, eğlence, milyonlar, milyarlar, herkes keyfinde...

Bir nişan için beş milyar. Bir yılbaşı gecesi eğlencesi için şu kadar milyon. Millette para var. Ensesinden tutup silkelesen tangur tungur, tangur tungur altın dökülecek....

Aşağıdan iyi tut! Dut ağacının altına çarşaf gerdiğin gibi, sokaktan kimi yakalarsan yakala, ensesinden silkele, hepsinin cebinden tangur tungur altın dökülür. Memleket zengin. Mercedesler dolu; apartmanlar, yazlıklar, kışlıklar, her şey var. Ama insaf yok, ciddiyet

yok, gayret yok.

“—Ben bir zamanlar dünyanın en büyük devletiydim; ne oldu bana?” diye bir utanma, bir gayret, bir ciddiyet, bir çalışma, bir şey yok!

Şuraya bu kadar borçluyuz, buraya şu kadar borçluyuz. Devletin hazinesi tamtakır. Gemi su almış, batıyor ve saire. Batarsa hepimiz batacağız, tedbir alalım!

“—Yok, eğlenelim!”

Herkes geliyor o zaman. Boğaz’da, Çamlıca’da...

Allah bize dünyanın en güzel yerlerini vermiş; “En güzel yerleri Allah bize verdi.” diye buralarda çalgı, içki, kumar, fuhuş, zina, Allah’a isyan! Allah’a teşekkür böyle mi olur? Allah’a şükür, nimetlerine şükür böyle mi olur?

Tabii bu gerçekleri gören kardeşlerimiz var, Allah onların çalışmalarını kabul etsin. Görmeyenlere de göstereyim. Biz de ciddi müslümanlar olarak, her şeyi düşünen insanlar olarak, elimizden gelen her türlü tedbiri alalım.

c. Evde de Namaz Kılın!

Bu da çok kaynaklarda rivayet edilmiş olan bir hadîs-i şerîf. Hocamız arkasına nereden aldığını sıralamış.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

⁴ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.180, no:1298; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.59, no:11584; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.115, no:1021; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.300, no:969; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.255, no:6511; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.70, no:4837; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.311, no:2104; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.IX, s.27; İbn-i

إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ، فَلْيَجْعَلْ
لِبَيْتِهِ نَصِيبًا

مِنْ صَلَاتِهِ فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلَاتِهِ
خَيْرًا

(حم. م. ش. عن أبي سعيد)

RE. 58/3 (*İzâ kadà ehadükümü's-salâte fî mescidihî, felyec'al libeytihî nasîben min salâtihî, feinna'llàhe câilün fî beytihî min salâtihî hayran.*)

Bu hadîs-i şerîfin mânası şu:

(*İzâ kadà ehadükümü's-salâte fî mescidihî*)
“Sizden biriniz namazı bir mescidde cemaatle kıldığı zaman.” Kıldı, tamam. (*Felyec'al libeytihî nasîben min salâtihî*) “O namazından evine de bir nasib ayırsın, evinin de bir hissesi olsun. (*Feinna'llàhe câilün fî beytihî min salâtihî hayran.*) Çünkü evinde namaz kıldığı zaman, Allah o namazından dolayı evine bir hayır ihsan edecektir, hayır bahşedecektir.”

“—Evinde de namaz kılsın!”

Bu nasıl olur? Sabahtan başlayalım. Sabah ezanı okunduğu zaman, abdestini alırsın, evinde

Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.212, no:1206; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan. Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.189, no:2858; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.446, no:1943; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.230, no:1567; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.255, no:3061; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

sabah namazının sünnetini kılarınsın, yürür camiye gelirsın, camide de farzı kılarınsın. Evin de nasibi oldu, camide de cemaate yetiştin, sevap kazandın.

Öğle ezanı okundu. Evinde öğle namazının sünnetini kılarınsın, camiye gelir farzı kılarınsın, son sünneti kılarınsın veya camiye gelir, sünneti, farzı kılarınsın; “Evinin de namazdan bir nasibi olsun.” diye, gider, son sünneti evinde kılarınsın. Duanı orada yaparsın. İkinci oldu mu, ezan okununca evinde namaz kılar, gelirsın...

“—Hocam, dur. Öğlende kurtuldun elimden ama ikindide kurtulamazsın. Ezan okunup da evde namaz kılıp buraya gelinceye kadar namaz geçiyor.” diyebilirsiniz.

Hakikaten bazı müezzinler ve imamlar, jet müezzin ve jet imam oluyolar. Evinde namaz kılan bir insanın farza, namaza yetişmesi mümkün olmuyor. Bu bir eksiklik.

Araplar bunu çok güzel halletmişler. Her namazın ezanından sonraya belli bir pay koymuşlar. Sabah namazı, ezandan yarım saat sonra kılınır. Tamam. Bunu herkes biliyor. Hatta Diyanet İşleri Başkanlığı:

“—Öğle ezanından yirmi dakika sonra öğlenin farzına durulur. İkindide on beş dakika, akşamda beş dakika, yatsıda şu kadar.” diye, duvarlara levha olarak astırmış.

Öğleyin çok sıcak olduğu için onların memleketinde, dükkânlar öğleden evvel kapanıyor. Millet öğle namazını kılıyor, evine gidiyor, yatıyor. Gündüz uykusu yapıyor. İkinci

ezanı okunuyor; yataktan kalkıyor, gidiyor, gusül abdesti alıyor, yıkanıyor, donanıyor, giyiniyor, camiye geliyor, sünnetini kılıyor, Kur'ân-ı Kerîm'i açıyor, birkaç sayfa okuyor, ondan sonra farza duruluyor. Bu ferahlık çok hoşuma gidiyor. “Şu kadar dakika sonra” diye zamanı da belli. Böylece herkes yetişiyor.

Biz ne yapıyoruz?

İmam, müezzin sesleniyor: “*Hayye ale's-salâh!*”

Ezan ne demek? “Seslenmek, çağırarak, davet etmek” demek. Ve sözler tam davet: (*Hayye ale's-salâh*) “Haydin namaza!”

Teşvik ediyor: “Haydin gelin, namaz kılacağız.” Minareden, hoparlörle köye, mahalleye bağırıyor: “—Haydin namaz kılacağız, gelin.”

Sen de;

“—Pekiyi, geleyim!” diyorsun.

Abdestini alıyorsun, camiye geliyorsun, bakıyorsun ki, her şey bitmiş. Müzzine yan yan bakıyorsun:

“—Hani beni çağır mıştın, ne oldu?” Her şey geldi geçti. Böyle acele iyi değil.

Arabistan'da yapılan daha güzel. Saatleri belli olmalı, biraz da ezanla farzın arasında vakit olmalı. Herkes hazırlanabilmeli. Farkında olmayan da hazırlanabilmeli.

Camiye gelen de biraz Kur'an okumalı, hıfzını tazelemeli ve saire ve saire. Öyle yapıyorlar. Ezberleri çok kuvvetli. Neden?

Vakit var. Camide her gün on dakika, yirmi

dakika okuya okuya o yirmi dokuzuncu cüzü, yirmi sekizinci cüzü, yirmi yedinci cüzü, amme cüzünden ayrı, geriye doğru ezberliyorlar.

Arabistan'da ahalinin Kur'an bilgisi çok güzel. Bizim öyle değil. Neden?

Her şeyimiz jet usûlü. Bak, burada birinci hadîs-i şerîfte de geçti:

“—Kul ibadeti kusurlu yaparsa, o zaman tasaları, gamları artıyor.”

Öyle yapmayacak! Demek ki, tadını çıkaracak. Madem bu namaz müslümanın gözünün bebeğiymiş; o halde bunu tatlı tatlı, özene bezene, güzel güzel, acele etmeden kılması lazım. Bunu sağlayabilsek iyi olur.

Bizim bu camide Hocamız Mehmed Zâhid Kotku cennet mekânın sağlığında bu iş böyleydi. Yani, insan Kıztaşı'nda da otursa, Fatih'te de otursa, bilirdi ki buraya geldiği zaman farza yetişir. Burada eskiden çok acele edilmezdi. Çünkü Hocamız abdest alırdı, namazı içeride kılardı. Aheste aheste kılardı, tatlı tatlı kılardı. Buraya çıkıncaya kadar on dakika, on beş dakika da geçerdi.

Caminin imamı olduğundan, kimse de ondan evvel kalkıp kamet getiremezdi. Muhterem bir hoca olduğundan kimse; “Hoca, niye geç kaldın?” diye hesap da soramazdı. Burası tatlı, güzel oluyordu.

Şimdi hızlı oluyor. Ama bizim Sapanca'daki mahallede daha hızlıdır. Bizim mahallede ezanı duyduğun zaman gitsen, duaya zor yetişirsin.

O kadar jet. Bizim müezziniimiz orada komşumuzdur, maşaallah, *fî sebîli'llâh* ezanı okur, *fî sebîli'llah* kameti getirir, Fâtiha'yı çeker, ya Allah...

Tamam, iş bitti. Ununu eledi, eleğini duvardaki çiviye asar, geçer gider.

Tadını çıkararak güzel yapmalı. Evinde de sünnetten, farzdan bir şeyler kılmalı. Bunu unutmayın. Ve o kimselere de kızmayın; bazısı da kendi üstüne lazım olmayan şeye karışıyor, adama yan yan bakıyor;

“—Yahu, Allah Allah! Bu adam niye dua etmeden gitti? Niye ötekisini de kılmıyor, duayı da beklemiyor?”

Sana ne? Sana ne? Farzı kıldı mı; kıldı! Fesübhanallah! Bak, bilmediğin başka sebepler var. O da evde kılacak, daha fazla dua edecek. Daha uzun tesbihatı ve sairesi filan vardır.

d. Hacdən Sonra Mekke'de Fazla Durmayın!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

إِذَا قَضَىٰ أَحَدُكُمْ حَجَّهُ، فَلْيَعُجِلِ الرَّجُوعَ إِلَىٰ أَهْلِهِ،
فَإِنَّهُ أَكْبَرُ لَأَجْرِهِ

(ك.ق. عن عائشة)

RE. 58/4 (*Izâ kadâ ehadüküm haccehû, felyüaccili'r-rucûa ilâ ehlihî, feinnehû a'zamü li-ecrihî*)

Hız. Âişe RA'dan şöyle rivayet edilmiş. O bizim annemiz. Tabii bu arada parantez içinde

söyleyeyim: Arapça da o zaman ne oluyor? Ana dilimiz oluyor.

Biz ne biçim evlatlarız ki ana dilimizi bilmiyoruz! Ne biçim evlat ki ana dilini bilmiyor! Analarımız, Peygamber Efendimiz'in zevceleri, Hz. Âişe, Hz. Hatice ve saire. Onlar Arapça konuşurdu, bizim ana dilimiz Arapça; biz Arapça'yı bilmiyoruz.

Nasıl evladız biz?

Biraz Arapça öğreneceğiz. Bu işin yaşı yoktur. Yaşlı da olsak genç de olsak Arapça'yı öğreneceğiz. Okuduğumuz zaman Kur'ân-ı Kerîm'in tadını çıkara çıkara, anlaya anlaya okuyacağız. Tatlı tatlı ibadet edeceğiz, dua edeceğiz, zikir yapacağız.

Nikâh günü hoca efendiye işaret ediyorsun:

“—Bir aşr-ı şerîf okur musun!”

Kur'ân-ı Kerîm'den bir aşır okuyor, fesübhânallah! Nikâhta cenazeden, mirastan veya boşanmaktan bahsediyor. Yahu güzel bir konu ile ilgili, mevkiye makama, zamana, hengâma uygun bir aşır oku.

Neden? Hafız ama mânasını bilmiyor.

Mekana ve makama uygun söz söylemek önemli. Her söz her yerde söylenmez. Sözün söylenme yeri vardır, zamanı vardır. Onu güzelce ayarlamak lazım. Arapça bilmemekten çok komik işler oluyor; gaflar oluyor, hatalar oluyor.

Sonra bu ilahilerde falan da oluyor. Adam orada ilahi okuyor, benim tüylerim diken diken oluyor; mânası çok kötü. Bilmediği için kelimeleri

değiştirip yalan yanlış şeyler söylüyor; itikada aykırı, acayip şeyler olabiliyor. İnsanın mânasını bilmeden bir şey yapması doğru değil. O bakımdan Arapça'yı da öğrenmeliyiz.

Hz. Âişe Validemiz Peygamber Efendimiz'den rivayet etmiş. Buyuruyor ki:

(*İzâ kadâ ehadüküm haccehû*) “Sizden biriniz haccını tamamladığı zaman...”

Hicaz'a gitti, tamam. Arafat'a çıktı, Müzdelife'ye geldi, vakfesini yaptı. Mina'ya geldi, şeytanlarını taşıdı, farz tavafını yaptı. Ondan sonra vazifeler bitti, kurbanlar kesildi, her şey bitti. Sonra hâlâ oturuyor.

“—Hayrola, hadi bakalım!”

Hz. Ömer elinde kamçı; “Hadi yallah, yürüyün, memleketinize!” diye herkesi gönderirmiş. Neden öyle yaptığını şimdi burada hadîsi şerîften anlıyoruz.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

“Sizden biriniz haccını yapıp tamamladığı zaman, (*Felyüaccili'rrucûa ilâ ehlihî*) beldesine, ailesine dönüşü acele yapsın, çabuklaştırsın. Oyalanmasın, çabuk gitsin. (*Feinnehû a'zamü li ecrihî*) Çünkü böyle hareket etmek, haccının sevabının daha büyük olmasına sebep olur.”

Hacıları beklemek durumunda olan aileni ve sairini artık bekletme. Tamam, bir an evvel gidiver, kavuşun artık, vazife de bitti.

“—Sevap daha çok olur.” diyor, Peygamber Efendimiz.

Neler düşünüyor?

Hani biz sanırız ki, orada kalabildiği kadar kalsın, orada namaz kılmak sevap, o daha oyalansın, sallansın ve saire.

Hayır! Bu tarafı da düşünecek. Burada “Gelsin de karşılayalım.” diye hacısını bekleyenler de var. Onları üzmemek daha önemli oluyor.

Bir de Peygamber Efendimiz’in zamanında sahabeden birisini hatırlıyorum. Abdullah ibn-i Revâhâ RA Hazretleri olabilir. Bir askerî birliğin başına komutan tayin ediliyor. Çok güzel ata binermiş, deveye binermiş, hızlı sürermiş.

“—Sen bu birliğin komutanısın, bunları falanca yere götür.” diyor.

O da askerlerini, birliğini hazırlıyor.

“—Hadi siz yola çıkın, ben arkanızdan yetişirim.” diyor. Kendisi Medine-i Münevvere’de kalıyor.

Ertesi gün Cuma mıydı artık neyse, Peygamber Efendimiz bakıyor ki görevlendirdiği komutan Medine’de...

“—Ben sana ‘Git!’ diye söylemedim mi?”

“—Gönderdim yâ Rasûlallah!”

“—Sen niye onlarla gitmedin?”

“—Sevap diye seninle şu cuma namazını, şu mescidde kılmayı istedim de onun için onları gönderdim; arkadan yetişirim yâ Rasûlallah!”

Diyor ki:

“—Ne kadar çırpınsan, burada namaz da kılsan, onlarla çıkmış olmanın sevabına erişemezsin,

yakalayamazsın.”

Bak, vazife ve iş ne kadar önemli. Her işin bir yeri ve zamanı var. O zaman erken gitmek sevap oluyor. Durumlar başka zaman başka türlü olabiliyor. Onun için her şeyi yerli yerince yapmak lâzım.

“–Hac tamam oldu mu?”

“–Oldu, tamam...”

Hac tamam olduysa, o zaman:

“–Ya Allah, hadi bakalım, çoluk çocuğuna bir an evvel kavuşmaya acele et!” demek lazım geliyor.

e. Kardeşine Öğrenmek İçin Soru Sor!

Hz. Ali RA’dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِذَا قَعَدَ أَحَدُكُمْ إِلَىٰ أَخِيهِ، فَلْيَسْأَلْهُ تَفَقُّهًا، وَلَا
يَسْأَلْهُ تَعَنُّتًا

(الديلمى عن على)

RE. 58/5 (*İzâ kaade ehadüküm ilâ ahîhi, felyes’elhü tefekkuhen, ve lâ yes’elhü teannüten.*)

“Sizden biriniz bir kardeşinin yanına varıp da oturduğu zaman, ona bir bilgiyi öğrenmek için, dinî bir konuyu öğrenmek için soru sorsun. Onu imtihan etmek maksadıyla sormasın!”

⁵ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.299, no:1183; Hz. Ali RA’dan. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.428, no:2513.

Bizim başımıza çok geliyor. Biz kalkıyoruz, Anadolu’da bir kasabaya gidiyoruz veya yurtdışında müslüman işçilerin olduğu bir yere gidiyoruz. Adam bize soru yağdırıyor. Ama bu soruları benden önceki hocaya da sormuş, daha önceki hocaya da sormuş, daha önceki hocaya da sormuş. O onun profesörü olmuş. Konuyu benden iyi biliyor. Benim o meseleyle o kadar ilgim yok. O daha iyi biliyor. Bir de bana soruyor.

“—Niye soruyorsun? Benim nefeslerime yazık değil mi? Beni ne diye meşgul ediyorsun, terletiyorsun, üzüyorsun?”

Kimisi yoklamak için soruyor, imtihan için soruyor, müşkül durumda bırakmak için soruyor. Bu doğru değil.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“—Sizden biriniz kardeşinizin yanına girip oturduğu zaman, soru soracaksa dinî bilgisini artırmak, tefeyyüz etmek için, taallüm etmek için, istifade etmek için sorsun; yoksa imtihan için, onu müşkül durumda bırakmak için, meşakkate sokmak için sormasın.” diyor.

Her şeyde niyet çok önemli. Kişi iyi niyetli olacak, art niyetli olmayacak.

f. Konuşana Sus Bile Demeyin!

Bu hadîs-i şerîf Ebû Hüreyre RA’dan. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.518, no:10731; Beyhakî, *Sünenü’lKübrâ*, c.III, s.219, no:5618; Mâlik, *Muvatta’ (Rivayet-i Yahyâ)*, c.I, s.103, no:232; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.II, s.258; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.223, no:5416; Ebû Hüreyre RA’dan.

إِذَا قُلْتُمْ لِصَاحِبِكُمْ وَالْإِمَامِ يَخْطُبُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ:
أَنْصِتْ! فَقَدْ لَغَوْتَ

(مالك، حم. ق. د. ن. ه. عن أبي هريرة)

RE. 58/6 (*Izâ kulte li-sâhibike ve'l-imâmü yahtübü yevme'lcümüati: Ensıt! Fekad legavte.*)

Cuma günü Allah müslümanların toplanmasını emretmiş. Cuma namazı bir topluluk namazıdır, farzdır. Bir içtimadır, mühim bir şeydir. İşini gücünü bırakacak, ticaretini kapatacak, dükkanını örtecek, cuma günü gelecek. Neden? Çünkü ayet-u kerimede:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ
الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا

إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ، ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

(الجمعة: ١)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû izâ nûdiye li's-salâti min yevmi'lcümüati fes'av ilâ zikri'llâhi ve zerü'l-bey'*) [Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağrıldığınız zaman, ezan okunduğu zaman, hemen Allah'ı anmaya koşun ve alışverişi bırakın! (*Zâliküm hayrun leküm in küntüm ta'lemûn*)] Eğer bilmiş olsanız, elbette

bu, sizin için daha hayırlıdır.] (Cuma, 62/9) buyruluyor.

İmamın hutbesi, kılınan namaz; ikisi de zikir. “Allah’ın zikrine koşa koşa gidin, alışverişi bırakın. Bilecek olursanız, anlayabilecekseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. Ticaret etmek değil, oraya koşmak hayırlıdır.” buyruluyor.

İnsan camiye geldiği zaman, imam hutbeye çıktığı zaman, artık namaz da kılamaz. İmam minbere çıkmışsa, namaz da olmaz. Önceden gelseydi, kılsaydı kıldardı. Konuşması da olmaz. Konuştuğu zaman sevabı kaçar. Konuştuğu zaman Cuma’nın sevabı silinir, kalmaz.

Konuşmayacak! İslâm işe ciddiyet getirmiş. İmam konuşurken kimse konuşamaz. Herkes can kulağıyla hatibi dinleyecek. Minbere çıkmış; konuşurken hiç ses çıkmayacak.

Buradaki meseleyi anladıktan sonra tercüme edelim. Peygamber Efendimiz diyor ki:

(*İzâ kulte li-sâhibike*) “Arkadaşına dediğin zaman...”

Ne zaman? (*Ve’l-imâmü yahtubü yevme’l-cumuati*) “Cuma günü imam hutbeye çıkmış, hutbeyi okurken, sen arkadaşına (*Ensıt!*) konuşma dediğin zaman...”

Ensıt, sus demek, sesini kes demek.

“– *Ensıt* dediğin zaman, (*fekad legavte*) işte sen de sevabı kaçırdın!” *Ensıt* demek bile yok. “Sus” bile demek yok. “Sus” dediğin zaman da konuşmuş oluyorsun. O da sevabı kaçırıyor.

Konuşmayacaksın, bir. Konuşana “Sus!” bile

demeyeceksin; çünkü o da bir konuşmadır. Herkes “Sus!” derse, koca bir kalabalık olur, gürültü olur. Susulacak, hiç konuşulmayacak. O kadar ciddî.

Konuşulmayacak; herkes imamın nasihatini dinleyecek. Ama millet şöyle bir rahat oturdu mu, şöyle rahat bir şekilde kollarını dizlerini bir kavradı mı, düşmüyor da o zaman, —tam ağırlık merkezinden inen çekim, dayanma düzleminin dışına çıkmadığı için gayet sağlam bir oturuş oluyor o— başlıyor uyumaya. Eğer dirsek atmazsak, horulduyor bir de, rahat geliyor.

Bunda da iki şey var:

İmamların cazip konuları anlatması lazım. Bu bir sanat da değil; milleti uyutmamak önemli. Ötekisinin de uyumamaya dikkat etmesi lazım. Şeytanın oyununa gelmemesi lazım. Onu dinlemek ibadet, sevap. (*Fes'av ilâ zikri'llâh*) “Allah’ın zikrine koşun!” demiş. Allah o konuşmaya önem veriyor, o nasihati dinlemesini istiyor. Şeytan da onu uyutuyor. Neden?

Şeytan; Allah’ın dediklerinin tersini yaptırmaya, böylece Allah’ın gazabına uğramasına çalışır, uğraşır. İnsanları Allah’ın sevmediği bir duruma düşürmeye çalışır. Orada o uyku, şeytandan.

Onun için büyüklerimiz halvette tasavvufî çalışmasını yaparken ne yaparlarmış?

“—Uyumayayım.” diye, “Başım önüme gelmesin.” diye tedbir alırlarmış. “Arkama yaslanıp da horlamayayım.” diye arkasına çivi koyarlarmış. “Yaslandığı zaman batacak, hemen aklı başına gelecek, uykusu kaçacak.”

diye, “Uyumasın.” diye çivi koyarlarmış.

Onun için tedbir almak lazım. O uyuma saati değil. Can kulağıyla hatibi dinleme saati.

Hatibin de vazifesi; cazip ve önemli konuları seçip onları okuması, anlatması lazım.

“—Ey cemaat-i müslimîn! Bugünkü hutbemizin mevzuu, ağaç dikmenin güzelliği hakkındadır. Türk Hava Kurumu’na yardım hakkındadır.”

Fesühhanallah! Çevreyi korumak, güzelleştirmeyi Çevre Bakanlığı yapsın.

Çevre Bakanlığı konuşmalarında, konferanslarında;

“—Ey cemaat-i müslimîn! Namazınızı ihmal etmeyin.” diyor mu? Demiyor.

Sen niye onun işini yapıyorsun? Sen kendi işine bak. Asıl işlerle meşgul ol. Anneler günü, babalar günü, dedeler günü, nineler günü, bilmem ne günü...Nereden gelmiş?

UNESCO’nun bilmem nesi, bilmem nenin bilmem nesi...

Millet boyuna hatibi kendi konusunu konuşturmaya zorluyor:

“—Ağaç dikmek sevaptır.”

Tabi cemaat de onu bildiği için... Onu kırk defa duymuş. Hutbesinin mevzuunu da başında söylüyor. Aslında kompozisyonda bir kaide vardır; konu hakkında meraklandırmak lâzım.

Romanlar nasıl başlar? Polisiye romanlar nasıl başlar?

Heyecanlı...

“—Geceleyin şiddetli bir rüzgar esiyordu. Odanın kapısı gıcır gıcır diye birden açıldı.” falan diye, insanın hemen gözleri açılıyor; “Dur bakalım, ne söyleyecek?” diyor. Romanı başından sonuna kadar okuyor.

Başında; “Hutbemizin mevzuu, ağaç dikmenin faziletidir.” diyor.

“—Tamam. Anladım hocam. Hadi Allah’a ısmarladık. Allah rahatlık versin...”

Bu da uygun olmuyor. O da kompozisyon tekniği, hitabet tekniği olmuş oluyor. O da ona dikkat edecek. Berikisi de şeytanın oyununa gelmeyip Allah’ın emirlerini, ayetleri ve Rasûlüllah’ın hadîs-i şerîflerini dinlemeye dikkat edecek.

g. İmamın Abdesti Bozulursa...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا قَضَى الْإِمَامُ الصَّلَاةَ، وَقَعَدَ فَأَحْدَثَ قَبْلَ أَنْ
يَتَكَلَّمَ، فَقَدْ تَمَّتْ

صَلَاتُهُ، وَمَنْ كَانَ خَلْفَهُ، مِمَّنْ أَتَمَّ الصَّلَاةَ

(د.ق. وضعفه عن ابن عمرو)

⁷ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.240, no:522; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.176, no:2797; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.379, no:2; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.39; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVII, s.85; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.486, no:19900; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.425, no:2509.

RE. 58/7 (*İzâ kada'l-imâmü's-salâte, ve kaade feahdese kable en yetekelleme, fekad temmet salâtühû, ve men kâne halfehû, mimmen etemme's-salâte.*)

“İmam, namazını bitirip tahiyyât'ı tamamladıktan sonra, selâmdan önce, abdesti bozucu herhangi bir durum olursa, arkasında olanların da namazı tamam olmuştur.”

Çünkü vazifeler yapılmış oluyor.

h. Kadılık Yapan Kimsenin Ecri

Ahmed ibn-i Hanbel Abdullah ibn-i Amr RA'dan rivayet etmiş. Babası Mısır fatihi Amr ibnü'l-Âs, kendisi de ashabın fakihlerinden; o rivayet etmiş.

Peygamber SAS bu hadîs-i şerîfte buyuruyor ki:⁸

إِذَا قَضَى الْقَاضِي فَاَجْتَهَدَ فَأَصَابَ، فَلَهُ عَشْرَةٌ
أَجُورٍ؛ وَإِذَا اجْتَهَدَ

فَأَخْطَأَ، كَانَ لَهُ أَجْرٌ أَوْ أَجْرَانِ

(حم. طب. عن ابن عمرو)

RE. 58/8 (*İzâ kada'l-kâdî fe'ctehede feesâbe, felehû aşeretü ücûrin; ve ize'ctehede feehtae, kâne lehû ecrün ev ecrâni.*)

İzâ kada'l-kâdî fe'ctehede feesâbe felehû

⁸ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.187, no:6755; Taberânî, *Mu'cemü'lEvsat*, c.IX, s.15, no:8988; Abdullah ibn-i Amr RA'dan. *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.426, no:2510.

aşeretü ücûrin. “Hakim, mahkemede iki kişi arasında hükmeden kadı, hükmünü verdiği zaman” -ama hükmünü vermekte iyice bocalayıp, düşünüp, çalışıp, gayret edip, “Bunun nasıl olması lazım?” âyetleri, hadisleri, şeriatin ahkâmını, kanunlarını iyice düşünüp de karar verip- Feesâbe. “Kararı da isabetli olursa.”

Hakim kararı verdi, kararı da doğru, tamam. “İsabetli olursa, ona on sevap verilir.”

Kadının isabetli kararına Allah on sevap verir.

(*Ve ize’ctehede feehtae*) “Yine gayret etti, doğruyu bulmaya çalıştı, düşündü, taşındı, ama aklına öteki şey gelmedi, yanlış bir karar verdi.” Nasıl?

İnsan bazen; “Hay Allah, tüh be; o da vardı!” falan der. Bir şeyi unuttu, aklına gelmedi, kararı yanlış oldu. O zaman ne olur?

Ama içtihat etti, cehd etti, gayret etti. Burada “ıçtihat” demek, “Gayret etti; doğruyu bulmaya çalıştı, uğraştı, düşündü, taşındı.” demek. Ama kararı yanlış oldu. O zaman ne olur?

(*Feehtae kâne lehû ecrün ev ecrâni*) “Onun da yine bir ecri veyahut iki ecri olur.”

Tabii bu “bir veya iki ecir” ifadesinde geçen “veya” sözü, râviden mi geliyor, onu bilemiyoruz, şu anda yanımızda şerh yok. Belki; “Rasûlullah şöyle mi dedi, böyle mi dedi, hatırımda iyi tutamamışım.” mânâsınadır. Belki de Efendimiz; “Kararı veren insanın kararındaki duruma göre bir ecir veya iki ecir alıyor.” diyor;

öyle söylemiş olabilir.

Şunu anlıyoruz ki kadı iyi niyetli oldu mu, hakkı bulmak için de çalıştı mı, isabetli karar verirse on ecir alıyor, isabetsiz olsa iki alıyor; ama yine alıyor. “Hata etti.” diye ceza yazılmıyor, günaha girmiyor.

Neden? Gayret etti. Ne yapsın? O zaman herkes bu işten kaçır. Kadılık mesleğinde insan kalmaz. Kimse kadı olmak istemez. Zaten tehlikesi de var:

Ahirette mahkeme-i kübrâ zamanında insanlar hesaba çekildiği zamanda iki kişi arasında hükmeden insanlar hep “Keşke hükmetmeseydim!” diyecekmiş. Çünkü korkulacak bir durum. Tabi herkes kaçır, herkes kaçınca bu fıkhî meseleler nasıl çözülecek? Bu ihtilâflar nasıl halledilecek? Bu mahkeme müessesesinin de mevcut olması şart.

O halde iyi niyetli insanların her şeyi tam yapamazsa bile yine de yapmaya çalışması lazım. İsbet ederse hükmünde on sevap alır. İsbet etmezse yine Allah mükâfatsız bırakmıyor. Boş yok. İki ecir alıyor veya bir ecir alıyor.

İslâm’da bunun gibi başka şeyler de var. Mesela bir insan bir iyiliği yapmaya niyet etse yapsa bire on kazanır. Niyet etse yapamazsa yine sevap kazanır. “Şu hayrı yapayım.” diye niyet etti ama mâni çıktı, misafir geldi, yapamadı; yine sevap kazanır. Bir kötülük yapmaya niyet etse, yapsa, bir günah kazanır. Bir kötülüğü yapmaya niyet etmişken, Allah’tan korkup

vazgeçse bu sefer bir sevap kazanır. İslâm'ın böyle mükâfâtları var.

i. Allah'ı Zikretmenin Faydaları

Dokuzuncu hadîs-i şerîf:

El-Hakem ibn-i Ümeyr'den rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte şöyle buyuruyor:⁹

إِذَا قُلْتَ سُبْحَانَ اللَّهِ، فَقَدْ ذَكَرْتَ اللَّهَ، فَذَكَرَكَ؛
وَإِذَا قُلْتَ الْحَمْدُ لِلَّهِ،

فَقَدْ شَكَرْتَ اللَّهَ فَزَادَكَ؛ وَإِذَا قُلْتَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ،
فَهِيَ كَلِمَةُ التَّوْحِيدِ،

الَّتِي مَنْ قَالَهَا غَيْرَ شَاكٍّ، وَلَا مُرْتَابٍ، وَلَا مُتَكَبِّرٍ،
وَلَا جَبَّارٍ، أَعْتَقَهُ

اللَّهُ مِنَ النَّارِ

(ك. تاريخه عن الحكم بن عمير الثمالي)

RE. 58/9 (İzâ kulte sübhâna'llâh, fekad zekerta'llâhe, fezekerek; ve izâ kulte el-hamdü li'llâh, fekad şekerta'llâhe fezâdek; feizâ kulte lâ ilâhe illallah, fehiye kelimetü't-

⁹ Kenzü'l-Ummâl, cl. s.466, no:2030; Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.430, no:2518.

tevhîd, elletî men kâlehâ gayra şâkin, ve lâ murtâbin, ve lâ mütekebbirin, ve lâ cebbârin, atekahu'llâhu mine'n-nâr.)

(İzâ kulte sübhâna'llâh) “Sübhâna'llah dediğin zaman, (fekad zekerta'llahe fezekerek) Allah'ı zikretmiş olursun; Allah da seni zikreder.”

Biliyorsunuz, zikrin şerefi çok yüksektir. Kim Allah'ı zikrederse, Allah da onu zikrediyor.

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ

(البقرة: ١٥٢)

(Fe'zkürûnî ezkürküm ve'sşkürû lî ve lâ tekfurûn.) [Öyle ise siz beni zikredin, anın ki, ben de sizi zikredeyim, anayım! Bana şükredin; sakın bana nankörlük etmeyin!] (Bakara, 2/152) ayet-i kerîmesinde de bu var. Burada da karşımıza geliyor.

(İzâ kulte sübhâna'llâh) “Sen Sübhâna'llah dedin mi, (fekad zekerta'llahe) bu sözünle Allah'ı zikretmiş olursun ve Allah da seni zikreder.” Allah'ın kulu zikretmesi, ne büyük devlettir, ne büyük şereftir, ne büyük nimettir, ne büyük mazhariyettir, ne büyük hayırların vesilesidir! Allah kuluna; ‘Kulum!’ dedi mi insanın dayanacak hâli kalmaz. Fevkalâde güzel bir durum.

(Ve izâ kulte el-hamdü li'llâh) “Sen el-hamdü li'llâh dediğin zaman, (fekad şekerta'llah) Allah'a şükretmiş olursun. Çünkü, “Hamd olsun sana, yâ Rabbi!” demiş oluyorsun. (Fezâdeke) Allah o zaman senin nimetini artırır.” Şükretmenin karşılığı nedir? Nimetin

artmasıdır. Şükredenim nimetini artırır. Allah'ın âdeti, âdetullah böyledir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri:

لَعْنُ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ

(إبراهيم:٧)

(*Lein şekertüm leezîdenneküm*) “Siz eğer şükredici olursanız, nimetlerin Allah'tan olduğunu anlayıp, bilip, Allah'a şükrederseniz, mutlaka ve mutlaka ben o nimetlerimi arttırırım.” (İbrâhim, 14/7) buyuruyor.

O halde insanın şükredici bir kul olması lazım. Tabi *el-hamdü lillâh* demek de şükür oluyor. Suyu içiyorsun; “Oh, *el-hamdü lillâh*, şu sıcakta mis gibi, bal gibi bir su, çok tatlıymış, serinliği de çok güzelmiş, ne insanın boğazını donduracak gibi çok soğuk, ne de sıcak, *el-hamdü lillâh!*”

Bak, içten şükrettin. Veya Allah evlat vermiş, para vermiş, sıhhat vermiş, vesaire vesaire... *El-hamdü lillâh* dedikçe, Allah o verdiği nimeti artırır. Küfrân-ı nimette bulunursa insan, kadrini bilmezse, nimeti çeker alır. Allah'ın kanunu böyledir. Şükredersen artırır, kıymetini bilmezsen çeker alır.

(*Feizâ kulte lâ ilâhe illa'llah*) “*Lâ ilâhe illa'llah* dediğin zaman ise, (*fehiye kelimetü't-tevhîd elletî*) bu tevhid kelimesidir, Allah'ı birleme sözüdür ki; (*men kâlehâ gayrû şâkkîn ve lâ murtâbin ve lâ mütekebbirin ve lâ cebbârin*) tereddüt etmeden, şüphe etmeden, kibirlenmeden, cebbar olmadan, kim bu

Lâ ilâhe illa'llâh sözünü halisâne söylese, (*a'tekahu'llâhu mine'n-nâr*) Allah onu cehennemden âzad eder.”

(*Men kâle lâ ilâhe illa'llah*) “*Lâ ilâhe illa'llah* diyen, cehennemden âzad olur, cennete dâhil olur.”

Bu kadar önemli bu söz. Ama nasıl olacak? (*Gayrû şâkkin*) “Şek etmeden...”

Lâ ilâhe illallah diyor ama acaba öyle mi, değil mi? İranlıların dediği mi doğru, acemlerin yani eski İranlı ateşperestlerin demek istiyorum, hani onlar iyilik tanrısı, kötülük tanrısı derlermiş. Hintlilerin dediği mi doğru, Japonlar mı haklı ve saire...

Olmadı! (*Gayrû şâkkin*) “Şek etmeden, (*ve lâ murtâbin*) reyb, tereddüt olmadan... (*Ve lâ mütekebbirin*) Tekebbür, azamet, kendini beğenmişlik, ululanmak, kibirlenme olmadan... (*Ve lâ cebbârin*) Ve başkasına baskı ve saire olmadan.”

Bu sıfatlar olmadan, güzelce kim *Lâ ilâhe illa'llah* derse, Allah onu cehennemden âzad eder, cennetine sokar; o kadar önemli.

Demek ki *Sübhâna'llah* demek zikirdir, Allah'ı zikretmiş olur; Allah da onu zikreder. *El-hamdü lillâh* demek şükürdür. Allah, şükredenin nimetini artırır. *Lâ ilâhe illallah* diyen, usulünce, iyi bir duyguyla *Lâ ilâhe illa'llah* demişse Allah onu cehennemden âzad eder, cennetine dâhil eder.”

Allah cümlemizi *Lâ ilâhe illa'llah*'ı böyle, bu

şartlarla güzelce söyleyip cennetine girenlerden, cehennemden âzad olmuş olanlardan eylesin...

j. Gece Namazına Kalkınca Biraz Ses Çıkar!

Bu onuncu hadîs-i şerîf, Enes RA'dan. Onuncu ve sonuncu hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:¹⁰

إِذَا قُمْتَ مِنَ اللَّيْلِ تُصَلِّي، فَارْفَعْ صَوْتَكَ قَلِيلًا،
تَفْزَعُ الشَّيْطَانَ، وَتَوْقُظُ الْجِيرَانَ، وَتَرْضَى

الرَّحْمَنُ

(الدَّيْلَمِيُّ عَنْ أَنَسٍ)

RE. 58/10 (*İzâ kumte mine'l-leyli tusallî, fe'rfa' savteke kalîlen, tufziu's-şeytâne ve tûkîzu'l-cîrâne ve türdi'r-rahmâne.*)

(*İzâ kumte mine'l-leyli tusallî*) “Namaz kılmak maksadıyla geceleyin uykunu bölüp kalktığında...”

Gece namazına kalktın mı, kalktın. Tamam. (*Fe'rfa' savteke kalîlen*) “Sesini biraz yükselt!” diyor Peygamber Efendimiz.

(*Fe'rfa' savteke kalîlen*) “Adamın ödünü patlatacak gibi değil de sesini azıcık yükselt!” Ne olur? (*Tufziu's-şeytâne*) “Böyle yapınca şeytanı korkutursun. Şeytanı telâşa, korkuya düşürürsün. (*Ve tûkîzu'l-cîrâne*) Komşuları da uyandırırısın!”

¹⁰ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.736, no:21450; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.437, no:2529.

Demek ki komşu duyacak gibi yapacaksın. Tangırtı tungurtu olacak biraz, kapı gıcırdadı, vuruldu, açıldı, bilmem ne. Alttaki uyansın, korkma! Üstteki uyansın azıcık. Komşu; uyandırmış olursun. (Ve türdi'r-rahmâne) "Rahmân'ı da hoşnud etmiş olursun."

Sesi azıcık yükseltecek ama tabii bu nasıl komşulara olur?

Komşuların hepsi müslüman olur, sabahleyin "Tüh, bu gece bir gaflet bastı, hastaydım, uyanamadım." bilmem ne der, böyle komşular var.

Bir de; camiye razı değil. Mahallede cami kurulmasına razı değil. Cami kurulduysa ezan okunmasına razı değil. Neden?

"—Benim uykumu bölüyor, ezan okunmasını istemiyorum." diyor.

Ankara'da, çok güzel bir mahalle yapmışlar, biz de gittik, orada bir ev aldık. Mahallenin içine girdik. Merkez Bankası Evleri Mahallesi. Koca bir tepenin üstünde manzaralı, şahane, bahçeli evler. Bir arkadaşla biz de bir ev sahibi olduk.

Her şeyi var; çarşısı, pazarı, sineması, sığınağı, parkı var. Başka nesi var? Her şeyi var, her şeyi ayırmışlar. Mahalleyi planlı yapmışlar, her şeyi var. Cami yeri yok!

Yahu bu adamlar gâvur mu?

Gavur olsa, Amerikalı olsa, bir kilise yeri ayırırdı. Mutlaka mahallenin en güzel parselini kiliseye ayırıyorlar. İşte, burada Avustralyalı kardeşlerimiz var. Avrupa'yı görenler de bilir,

parselasyonun en güzel parçası, en kaymaklı yerini mutlaka kiliseye ayırırlar. Belediye hiç şaşmaz.

Orada yok. Biz tuttuk; ne yapalım, ne edelim, bir arkadaşın, evinin bodrumunu temizledik, dört metreye altı metre bir salon. Bodrumunu temizledik, burayı mahallenin mescidi yaptık. Direğe de bir hoporlör koyduk. Buradan mikrofondan tel oraya gidiyor. Ezan okunacak.

İşte bizim mescidimiz, mahallemizin mescidi. Bodrumda başlıyor, yer altında başlıyor. Yer altı faaliyeti. Sabahleyin bakıyoruz kesilmiş. Tamir ediyoruz, ertesi gün bakıyoruz, kesilmiş. Tamir ediyoruz, ertesi gün bakıyoruz, kesilmiş.

Ezan sesi istemiyor!

Araştırdık, sorduk, kim yapıyor, neden yapıyor?

“—Biz bu mahalleyi Amerikalılara kiraya vermek istiyoruz; cami istemeyiz, ezan istemeyiz.”

Şimdi senin kafanı kırarım ha!

“—Amerikalıya kiraya verilecek.” diye ben kendi memleketimde ezan mı okumayacağım? Kerata eşhedü en lâ ilâhe illallah’ı, duysun da imana gelsin!”

Tabi biz dinlemedik. Mücadele ettik.

Sonra el-hamdü lillâh biz galip çıktık. Camiyi büyüttük, kocaman bir parsele bir cami yaptık. Yanına Kur’an kursu yaptık. Şunu yaptık, bunu yaptık... Okul yaptık. Herhalde hırslarından çatlamışlardır. Veya kafaları da çatlamıştır. Zaten evvelden çatlak belki. Oldu ama...

Ezan istemiyor, cami istemiyor. Nereden gelmiş bilmiyor, nereden bitmiş? Yerden mi bitti, gökten mi düştü? Anlaşılmaz şey!

Tabi sen şimdi böyle insanlarla bir apartmanda oturuyorsan, biraz gürültü yaparsın, bakarsın karakoldan davetname gelir veya bir polis gelir. “Komşular rahatsız oluyor!” der.

Sen de komşunu iyi seçseydin! İyi yerde otursaydın, iyi arkadaşları etrafında toplasaydın! Büyüklerimiz boşuna mı söylemişler; “Ev alma da komşu al!” diye.

Evvla komşu lâzım! Hatta hadîs-i şerîf belki: Ev konusunda da şöyle buyurmuşlar:¹¹

الْجَارُ، قَبْلَ الدَّارِ

(طب. عن سعيد بن رافع بن خديج عن أبيه عن جده)

(*El-câr, kable'd-dâr*) “Önce komşuyu bulacaksın, evi ondan sonra seçeceksin.” Yani, iyi komşu olan yerden ev alacaksın demek. *El-câr*, komşu demek. *Dâr* da ev demek. (*El-câr, kable'd-dâr*) Ne demek? “Evden evvel komşu.” demek. “Evvla komşu” demişler. Peygamber Efendimiz yolculuğa çıkarken de arkadaş bulunmasını tavsiye ederdi:¹²

¹¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.268, no:4379; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.25, no:27; Saîd ibn-i Râfi', *ibn-i Hudeyc babasından, o da dedesinden. Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.300, no:13534; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.618, no:41495 ve c.XVI, s.152, no:44103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.203, no:531 ve c.II, s.34, no:1051; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.60, no:11435.

¹² Lafız farkıyla, (*Er-refîk, kable't-tarîk*) “Yoldan önce arkadaş” şeklinde:

الرَّفِيقُ، ثُمَّ الطَّرِيقُ

(*Er-refîk, sümme't-tarîk*) “Önce yol arkadaşı, sonra yol.” Önce yol arkadaşını bulacaksın, sonra yola gideceksin. Hemen öyle yola gidilmez. Kendine bir yol arkadaşı seçeceksin. Tatlı dilli, hizmet ehli, fedakâr, vefakâr bir arkadaşın olacak. Yola öyle çıkacaksın. Kolay mı? Şimdi biraz kolay tabi. Kadın vasıtaya biniyor, öbür ülkeye gidiyor, orada karşılıyorlar. Hacı babalar, hacı dedeler, nineler, dil bilmez insanlar bile bakıyorum; İsveç’e filan gidiyor. Esenboğa Havaalanı’ndan bindiriyorlar. Kadıncağız hiçbir şey bilmiyor. Ben de uzaktan kolluyorum. Bakalım bu dil bilmez hatuncağız ne yapacak filan diye. Ooh! İsveç’e iniyor. Hava alanında biraz kollamak istiyorum filan. İşlerini bitiriyor, bakıyorsun oradan birisi karşılamış, arabasına alıp gidiyor.

Şimdi kolaylaştı ama eskiden yolculuk öyle değildi. Bugün haberlerde vardı: Afrika’nın bir ülkesinde, Cezayir’de galiba; çölde araçları bozulmuş, 16 kişi susuzluktan ölmüşler.

(*Er-refîk, sümme't-tarîk*) “Önce yol arkadaşı, sonra yol...” (*El-câr, kable'd-dâr*) “Önce komşu, sonra ev...”

Tabi komşular iyi olunca:

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.268, no:4379; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.25, no:27; Saîd ibn-i Râfi' ibn-i Hadîc babasından, o da dedesinden.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.300, no:13534; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.618, no:41495 ve c.XVI, s.152, no:44103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.203, no:531 ve c.II, s.34, no:1051; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.60, no:11435.

“—Allah razı olsun. İyi ki sizin evde bir tangırtı tungurtu oldu, biz de o vesileyle ne var ne yok diye uyandık, baktık teheccüd vaktiymiş, abdest aldık, namaz kıldık.” der, sevinir.

İyi komşularla tatlı olur. Kibarlık iyi de her zaman değil. Geceleyin biraz gürültü yapacaksın ki komşu da uyansın.

Efendimiz’in tavsiyesi var: Hatta hanımla bey arasında bile:

“—Gece namazına kalkması için hanımını uyandır veya hanımına beyini uyandır. Kalkmazsa yüzüne birazcık su serpeleyiver.” diyor.

Yani kavga çıkmayacak kadar. Bir kova boşaltmak değil de biraz su serpeleyiver.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi yolunda dâim, zikrinde kâim eylesin... Her işimizi rızasına uygun yapmaya muvaffak eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN
11. 07. 1993 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

